

## Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—  
za pol leta . . . . . 13.—  
za četrt . . . . . 6-50  
za en mesec . . . . . 2-20  
za Nemčijo celoletno . 29.—  
za ostalo inozemstvo . 35.—

## V upravnishvu:

Za celo leto naprej . K 22-40  
za pol leta . . . . . 11-20  
za četrt . . . . . 5-60  
za en mesec . . . . . 1-90  
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

## SLOVENECE

## Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):  
za enkrat . . . . . po 15 v  
za dvakrat . . . . . 13  
za trikrat . . . . . 10  
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane  
enostolpna garmondvrsta  
30 vinarjev. Pri večkratnem  
objavljenju primeren popust.

## Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in  
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.  
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne  
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

## Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 6.  
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.  
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

## Razmere v parlamentu.

Dunaj, 24. svečana 1910.

V veljavi je novi poslovnik, ki ga je zbornica odobrila 19. grudnia v zmislu Kramar-Krekovega predloga. To opravičuje upanje, da se polagoma izboljšajo parlamentarne razmere. Poslanska zbornica pa je podobna rekonvalescentu, s katerim se mora previdno ravhati. V tem oziru ima baron Bienenrth brez dvoma dobro voljo, ne pa vedno srečne roke. Saj je še v živem spominu lanski skoraj soglasni sklep zbornice glede na agrarno banko za Bosno in Hercegovino. Tedaj je vlada sama s svojo več kot čudno taktiko dala glavni povod skrajne nezadovoljnosti v vrstah »Slovanske Jednote« in takorekoč zanetila obstrukcijo.

Baron Bienenrth pa je sedaj žebelj zadel na glavo, ko je nemškega ministra-rojaka dr. Schreinerja izkrcal z vladne ladje. Dr. Schreiner je bil nekak »diabolus rotae« v kabinetu. Kalil je vodo, kjerkoli je mogel. In vtikal se je tudi v stvari, ki so za plotom takozvane nemške posesti. Dr. Schreiner je prototip praškega kazinota. Povsod je Čehom metal polena pod noge, spletkaril na vse strani in vtisnil kabinetu nemško-narodni značaj. Ako je hotel baron Bienenrth svojo ladjo zavoziti v mirnejšo vodo, moral je Schreinerja trenoviti političnim valovom. Pravi trenutek je bil že tedaj, ko sta češka ministra dr. Braf in dr. Začek zapustila ministrska sedeža. Toda dr. Schreiner je bil gluhi in slepi za znamenja časa. Kot polp se je držal za ministrski stol. Baron Bienenrth mu je moral vsiliti prošnjo za demisijo.

In sedaj nepopisno »ogorčenje« v nemškem taboru! Nemški liberalni poslanci so danes v resoluciji dali duška svojemu »globokemu ogorčenju« in najostreje grajali način, na kateri je baron Bienenrth odslavil dr. Schreinerja. Vse to ogorčenje pa je humbug, ker je znano, da je dr. Schreiner kot minister tudi v nemškem taboru užival jako malo simpatije. Sitneč ni nikjer priljubljen. In če je baron Bienenrth v tem slučaju storil resen korak brez vednosti nemškega bloka, storil mu je le uslugo, ker ga je rešil iz zadrege.

S tem pa je baron Bienenrth odstranil težko skalo izpod nog in ovire. Popravil je veliko napako, ko si je z imenovanjem dr. Schreinerja za ministra obesil mlinski kamen na vrat in vpregel v ojnice praške kazine. Sedaj šele je mogoče govoriti o premirju med Čehi in Nemci v Pragi, o političnem programu v parlamentu in delavni večini v zbornici. Na dnevnem redu sta državni proračun in finančni program. Država nujno potrebuje novih virov, večjih dohodkov. Kje pa naj vlada dobi zanesljivo večino za svoj program, ako tudi poljski klub od barona Bienenrtha zahteva izpmembo vlade in zistema? Preje pa je treba ustvariti »milje«, v katerem je mogoče »Slovanski Jednoti« opustiti dosedanje opozicijo. Baron Bienenrth mora spopiti iz svoje pasivnosti ter kreniti v ono smer, ki razjasni zmedene razmere v zbornici in pripravi pot rekonstrukciji kabineta, kakor odgovarja avstrijski ideji in razmerju strank. Začetek je storjen. Dneva pa nočemo in ne smemo hvaliti pred večerom . . .

## Današnja seja.

Pričela se je brez običajnega krika po daljših počitnicah. Mirno se je izvršila volitev dveh novih podpredsednikov. Izvoljena sta italijanski poslanec dr. Conci z 249 glasovi in načelnik rusinskega kluba Romančuk z 250 glasovi. Jugoslovanski poslanci se niso udeležili volitve, ker so italijanski in rusinski poslanci lansko leto glasovali proti našemu kandidatu.

## Vojaški novinci.

Nato je zbornica dovršila prvo branje vladne predloge glede vojaških novincev. Razprava je bila razmeroma kratka. Govorili so ministri za deželno brambo podmaršal pl. Georgi ter poslanci Pospisil, Ebenhoch, Günther, Fresl, Stransky, Romančuk in Steiner. Jutri odsek reši to predlogo in v soboto morda tudi zbornica. Vojaki morajo biti. In če se preje izvrše vojaški nabori, boljše je za prebivalstvo. V sušcu nimajo ljudje na polju še toliko dela. Bila bi torej le potrata časa, ko bi zbornica zavlekla z dolgimi govori vojaške nabore.

## Slovenščina na Koroškem.

Slovenski posl. Grafenauer in tovariši so vložili nujni predlog zaradi krutega postopanja nemških uradnikov pri izločitvah proti slovenskemu občinstvu. Poslanec Grafenauer je znan kot spreten govornik. Danes je bil posebno dobro razpoložen. Drobil je znanim nemškim šovinistom najhujši duhan pod nos, da so kar kihali. Profesor dr. Waldner je sicer hotel z medklici motiti govornika in ublažiti vtis pereče satire, toda Grafenauer se od nikogar ne pusti ugnati v kozji rog. Ako ne zadodša duhan, pošegače pa še s koprivo. Razprava danes ni bila končana. Prihodnja seja je v soboto.

× × ×

## Iz »Slovanske Unije«.

V seji parlamentarne komisije »Slovanske Unije« je predlagal dr. Baxa, naj glasuje »Slovanska Unija« proti rekrutni predlogi. Predlog je podpisal Udržal, ki je izjavil, da bo glasoval njegova stranka proti rekrutni predlogi. Hruban naglašja, da je moravska katoliška narodna stranka vedno dala svojim članom prostost pri glasovanju o rekrutni predlogi, ker glasovanje o rekrutni predlogi ne vsebuje zaupnice ali nezaupnice vladi. Dr. Kramar izjavi, da rekrutna predloga ni bila nikdar politikum. Dr. Šusteršič predlaga, naj se dá strankam prosto glasovanje o rekrutni predlogi. Po kratki razpravi se Baxov predlog odkloni z osmimi proti sedmim glasovom in se sprejme dr. Šusteršičev predlog kakor tudi, da Unija ne bo nasprotovala rešitvi rekrutne predloge v soboto.

## Hud tohak

je dal šnofati Bienenrth nemškemu frajzinu v »Die Zeit«. Nemški nacionalci in nemška napredna stranka se hočeta trdno združiti. Se Wolfceve mogoče pritegnejo. Frajzin se dela, kakor da je zelo hud na Bienenrthovo vlado. V »Die Zeit« pa pusti Bienenrth odgovarjati nemškemu frajzinu zelo zasmehljivo. Piše med drugim, da je prav, če se Nemci združujejo, ampak da odkar je poslovnik izpremenjen, tako se čita med vrstami, ni več strahu pred nemškim frajzinskim terorjem. Nato pa bere nemškemu frajzinu take levite, da nanje sicer tako gostobesedni nemški frajzin niti ne odgovarja ne. Med drugim pravi: Bienenrth danes nima večine. Dobiti jo pa mora. Ministrski predsedniki, ki nimajo večine, so nepreračunljivi. Nemški frajzin naj bo pameten ali pa ne. Če ne bo pameten, bo tepen neglede na to, če se nemške frajzinske stranke združijo ali ne.

## Schreiner odstopil na ukaz krone.

»Narodni Listy« poročajo, da je bila krona od treh strani poučena, kako da je delal Schreiner proti deložnosti češkega deželnega zbora. Krona je čakala toliko časa, da je došlo poročilo o negativnem Schreinerjevem delovanju, nato je pa pozvala barona Bienenrtha, naj Schreinerju naroči, da takoj vložiti demisijo.

## Službeno razmerje državnih uradnikov in slug.

Vlada je predložila zbornici zakonski načrt glede na službeno razmerje državnih uradnikov in državnih slug. Obsega 4 člane in dva dela. Prvi del govori od § 1. do § 194. o uradništvu, drugi del pa od § 195. do § 231. o dolžnostih slug.

Načrt ureja pravice in dolžnosti avstrijskih državnih nastavlencev. Naslanja se na sedanjo službeno organizacijo, združuje že zdaj veljavna raztresena določila v pregledno celoto, izpolnjuje praznote sedanje postavodaje in izkuša prilagoditi predpise z ozirom na razvoj državne uprave in na zahteve sedanje dobe. Oziralo se je pred vsem na upravičene, že dolgo gojene želje uradništva, ki želi izboljšanje svojega gospodarskega stanja in pa gotovost glede na napredovanje v službi. Pravice in dolžnosti v uradu in izven urada se jasno urejajo. Vlada se drži srednje poti, ki zadostno brani pravno posameznikovo stališče in ob enem zagotavlja celoto.

V državno službo ne morejo vstopiti osebe, ki še niso stare 18 let in ki so že prekoračile 40 leto.

Iz določil nameravane nove postavbe so predsednik najvišjega računskega dvora in prvi predsedniki najvišjega sodišča, upravnega kakor tudi državnega sodišča izvzeti. Tudi za državno učiteljstvo ta določila niso mero-dajna.

## Časno napredovanje v službi.

Časno napredovanje se tako ureja, da se ustanovi štiri uradniške kategorije z ozirom na šolsko izobrazbo uradnikov, in sicer uradniki s popolno visokošolsko, z delno visokošolsko izobrazbo z državnimi izkušnjami, srednješolsko in z nižjo izobrazbo. Uradniki prve skupine pridejo gotovo v VII. činovni razred po 23 službenih letih, druge in tretje skupine v VIII. činovni razred po 21, oziroma 24 letih, četrte skupine pa v IX. činovni razred po 21 službenih letih. Predpogoj je, da so vsaj zadostno kvalifikovani.

## Praktikanti

s popolno visokošolsko izobrazbo dobe od prvega meseca po vstopu v službo letni adjutum 1000 K, praktikanti ostalih skupin pa letnih 600 K. Po poldrugo letni dovoljni uporabi se jim poviša adjutum letno 200 K.

Pravni praktikanti dobe v prvem mesecu po vstopu nadalje letno ustanovo 1000 K po predpisih, ki se še izdajo.

Avskultanti dobe začetni adjutum 1000 K, ki se poviša po poldrugoletnem popolnem službovanju za letnih 200 K, če so napravili z uspehom predpisano praktično izkušnjo, dobe ko so služili tri leta, ki se vštejejo v pokojnino, letni adjutum 1600 K, po petih letih 2000 kron in po šestih letih adjutum 2500 K.

## Kvalifikacije

določajo posebne komisije. Kvalifikacije smejo prizadeti vpogledati in imajo tudi pritožno pravico. Kvalifikacijske komisije se ustanove pri osrednjih uradih, pri političnih in deželnih finančnih oblastih in pri oblastih, ki so naravnost podrejne centralnim oblastim. Komisije obstoje iz petih članov. Člane in namestnike imenuje uradni načelnik. O kvalifikaciji se mora uradnik obvestiti. Uradnik ima pravico pritožbe. Kvalifikacija se tiče stvarne izobrazbe, sposobnosti in razumevanja, pridnosti, vestnosti in zanesljivosti v službi, sposobnosti za obveščanje s strankami in v zunanji službi, uspeha uporabljivosti, zadržanja in izven urada in pri uradnikih na vodilnih mestih tudi o sposobnosti za vodstvo. Kvalifikacija ima sledeče note: »izvršino«, »prav dobro«, »zadostno«, »manj zadostno«.

## Disciplinarno pravo

se popolnoma preosnuje po zgledu disciplinarnega postopanja za sodne uradnike in po načelih modernega kazensko-pravnega postopanja. Uvedejo se disciplinarne komisije, ki morajo izvesti natančno preiskovalno preiskavo. Postopanje je ustmeno. Sklepa se v navzočnosti obdolženca. Mogoče je tudi zagovornik. Javnost v disciplinarnem postopanju se izključuje, pač pa sme imenovati obdolženec tri svoje zaupnike iz uradniških krogov, ki smejo biti navzoči pri preiskavi.

## Dopusti.

Vsak uradnik ima, v kolikor to dopušča služba, vsako leto pravico do dopusta. Najmanjši dopust je: za prakticante in avskultante 14 dni, za uradnike XI. in IX. činovnega razreda do 20-letne službene dobe 14 dni, nad 20-letno službeno dobo tri tedne; za uradnike VIII. in VII. činovnega razreda do 20 let tri tedne, čez 20 let štiri tedne; za uradnike VI. in višjih razredov pod 20 leti štiri tedne, nad 20 let pa pet tednov.

## Pokojnine in preskrbnine.

Če uradnik oslepi, če mu zatemni um ali če drugače neozdravljivo oboli in se izven službe brez lastne krivde ponesreči tako, da je nesposoben za službo, se mu priračuna pri odmeri pokojnine 10 let. Če pa ponesreči v službi, se mu sme dati višja in tudi popolna pokojnina.

## Dolžnosti uradnikov.

Načrt zahteva, da morajo biti uradniki strogo nepristranski v službi in morajo gledati na ugled tudi izven službe. Uradništvo se mora tudi, če zasebno nastopi v javnosti, omejiti in vse opustiti, kar se ne strinja z disciplino v državni službi.

## Politične pravice uradnikov

se ne omejujejo in obdrže popolno aktivno in pasivno volivno pravico. Da se pa omeje konflikti z dolžnostmi, se mora vsak uradnik, ki kandidira kot poslanec za kak ustaven zastop, ali če dopusti kandidaturu, uradoma do končane volitve postaviti v izvenslužbeno razmerje. Če je uradnik izvoljen za poslanca in ne odkloni izvolitve, naj se postavi, dokler traja mandatna doba, v izvenslužbeno razmerje. V izvenslužbeno razmerje premeščeni uradnik obdrži trajno plačo in aktivitetno doklado. Izvenslužbeni čas se vračuna v pokojnino. Med tem časom uradnik ne more napredovati v službi.

## Predpisi za slugo.

Za slugo (sluge in poduradniki) veljajo splošno tista določila, ki so veljavna za uradnike. Lahko se jim tudi prepove biti član kakega društva. Noben sluga (kakor tudi ne uradniki) ne sme biti član kake inozemske družbe s političnimi smotri.

Vsak sluga (poduradnik) ima pravico do vsakoletnega dopusta in sicer do 20letne službene dobe 8 dni, nad 20-letno službeno dobo pa 14 dni.

V slučajih, če sluga, (poduradnik) oboli, če mu zatemni um ali če neozdravljivo oboli ali če ponesreči brez lastne krivde izven službe ali pa v službi brez lastne krivde, se mu priračuna v pokojnino deset let. V slučajih, ki so vredni posebnega ozira, se sme za ponesrečene v službi odmeriti tudi višja pokojnina do najvišje odmere.

## Kazni.

Kazni se dele v redne in disciplinarne kazni. Redne kazni so:

a) svarilo, b) denarna globa. Pravico redne kazni ima, če jo ne izreče disciplinarni svet, uradov načelnik ali načelnik vsakega višjega urada. Obdolženi uradnik se lahko protokolarnično opraviči. Kazen se mora uradniku pismeno z utemeljitvijo naznaniti. Pritožba je dopustna v teku 14 dni, če jo ni izrekla disciplinarna komisija ali pa načelnik centralne oblasti. Q njej raz-



sodi načelnik višje oblasti. Denarna globa se lahko odmeri le po prejšnji pismeni napovedi in ne sme presegati 100 K, celo leto pa ne enomesečne plače, pri slugah (poduradnikih) pa ne 50 kron.

Disciplinarne kazni so:

a) ukor; b) izključitev od napredovanja v višji činovni razred; c) izključitev od napredovanja v višje plačilne stopnje; d) znižanje dohodkov; e) vpo-kojitev z znižano pokojnino; f) odpust iz službe.

Izključitev od povišanja v višji činovni razred in višjo plačilno stopnjo se ne sme izreči čez tri leta. Tudi znižanje dohodkov se ne sme izreči čez tri leta. Pri kazenski vpojojitvi se sme odtegniti najmanj 20 in ne nad 50 odstotkov pokojnine. Pri kazenskem odpustu iz službe se sme kaznovancu v slučaju potrebe dovoliti polovica pripadajoče mu normalne pokojnine.

Proti uradniku, ki je član ustavnega zastopstva, se brez dovoljenja zbornice ne sme pred zasедanjem disciplinarno postopati.

## Dr. Lueger na smrtni postelji.

Včeraj popoldne je obiskal dr. Luegerja mestni svetnik Hallmann, eden njegovih najbližjih prijateljev. Na Hallmannovo vprašanje, kako se počuti, je odgovoril Lueger: »O, zelo slabo!« Nato je odgovoril Hallmann: »Dragi župan, ti čutiš bržkone to vetrovno vreme, ki nam leži vsem v udih.« Lueger: »Ah, kaj neki misliš. Z menoj je končano. Kaj pa dela tvoja ljuba žena? Pozdravi jo v mojem imenu. Mene ne boste več videli.« — Ob 1. uri popoldne se je Lueger zbudil iz težkega spanja, nakar so mu vbrizgali keške. Kakor poročajo zdravniki, je sredstvo, ki so ga uporabili proti uramiji pri Luegerju učinkovalo. Iztekla mu je tudi voda, s čemur se je pridobil zopet kratek rok. Lueger se je čutil olajšanega, nakar je zopet zaspal. Proti četrti uri se je zbudil, kadil smodko ter se razgovarjal z dr. Pupočcem, nakar je zopet zaspal. Bil je zelo slab. — Včeraj zvečer izdano poročilo o dr. Luegerju se je glasilo: Temperatura 36,5, udarci žile 76, uramični pojavi manjši, voda se množi, telesne moči neizpremenjene, zavživanje jedi nezadostno. Pripominja se, da glede na pljuča ni nastal noben zapletljaj. Bolečine se ne pojavljajo, tako, da obstoji upanje, da vnetje ustavi. S komplikacijami od strani obisti se sedaj najbolj bavijo zdravniki, ker je v njih največja nevarnost za bližnji čas. — Ko je prinesel rotovski gostilničar Dombacher Luegerju oopldansko jed, je bil ravno trenutek, ko se je župan počutil nekoliko bolje. Bil je zelo zgovoren, počutil se je boljše, ter je dejal, da ni še zgubil upanja. Potem je tožil, da nima nobene slasti, nakar mu je Dombacher odgovoril, da bo že zopet dobil dober tek. Župan je dejal: »Bog daj, mogoče se bom še kako opomogel.« Dr. Kapsamer je dejal nato v šali: »Ekscelencia, jutri smete jesti zdrobovo gibanico.« Lueger je odgovoril smehljajoč: »Teh gibanic se še Dombacher boji.« Proti večeru se je Lueger zopet zbudil in govoril z zdravniki. Dejal je: »Mislim, da vas bom še dolgo časa vodil za nos.« — Ob deseti uri zvečer se je razdeljevala po Dunaju posebna izdaja »Reichspost«, v kateri se piše, da Luegerjevo stanje ni brezupno. Poročila zdravnikov, da bo Luegerjevo življenje trajalo le še nekaj ur, temelje na nesporazumljenjih. V včerajšnjem jutranjem poročilu zdravnikov namreč stoji, da se je bati katastrofe le tedaj, ako ne bo pomagalo uporabljeno sredstvo proti uramiji v 48 urah. Znano pa je, da se je dosegel vsaj deloma uspeh. — Zvečer je bil Lueger zelo dobro razpoložen. Ko so zdravniki vsled tega izrazili svoje zadovoljstvo, je dejal dr. Lueger: »Dajte mi letošnjega vina s kislo vodo, potem boste videli, kako dobro bodo delovale obisti in kako dobro bom razpoložen.« Ob deseti uri zvečer se je poročalo iz mestne hiše, da je Luegerjevo stanje neizpremenjeno. — Nekemu prijatelju, ki ga je popoldne obiskal, je dejal, da dobro ve, da mednarodne razstave ne bo videl.

Javnost že razpravlja, kdo bo dr. Luegerjev naslednik na županskem stolcu. Kot znano je imenoval dr. Lueger pred tremi leti za svojega naslednika dr. Weiskirchnerja, ki pa gotovo ne misli sedaj posloviti se v ministru, da bi se preselil v mestno hišo. Drugi zopet imenujejo dr. Gessmanna, dosedanjega podžupana Hierhammerja in svetnika Raina, ki imata mnogo zaslonbe med obrtnimi krogi. Bržkone pa bodo po mogoči Luegerjevi smrti volili samo nekakega prehodnega žu-

pana, ki bi bil sedanjí prvi podžupan dr. Neumayer, ali pa častni meščan dunajski, bivši železniški minister pl. Wittek.

## Dnevne novice.

+ Program za mladeniške tečaje.

Ta teden se vrši mladeniški tečaj v Gorici; posega ga 30 fantovskih voditeljev iz cele goriške dežele. V telovadskem oziru ga vodita P. Kržan in Medvešek, v izobraževalnem dr. Breclj, Cepuder, Kremžar, dr. Srebrnič, Remec. Zadnji terek je predaval Fr. Tersegav. — Tečaji za Kranjsko se začno to nedeljo, 27. t. m., in sicer na Vrhniki in v Logatcu. Tečaj za Gornji in Dolenji Logatec, Hotedričo in Planino se vrši v Dol. Logatcu po sledečem redu: Soboto (26.) od 8.—10. zvečer telovadba. Nedeljo (27.) od 8. do pol 10. dopoldne telovadba. Ob 10. sv. maša v Dol. Logatcu, od 11. do 12. tehnično predavanje (V. Jeločnik), ob 12. kosilo, od 1. do 3. telovadba, od 3. do 4. razlaga poslovnika (Podlesnik), od 4. do 5. javno ljudsko predavanje: »Namen mladinske organizacije« (Podlesnik, Jeločnik), ob 5. revizija odsekov, od 7. do pol 8. predavanje (Podlesnik), od pol 8. do pol 10. telovadba. — Tečaj za Vrhniko, Borovnico in Horjulj se vrši na Vrhniki tako-le: Nedelja (27.) od 8. do 10. dopoldne telovadba, od 10. do 11. predavanje (dr. Pogačnik), od 11. do 12. predavanje (F. Tersegav), ob 12. kosilo, od 1. do 3. telovadba, od 3. do 4. tehnično predavanje (A. Jeločnik), ob 4. javno ljudsko predavanje (dr. Pogačnik), od 6. do 9. telovadba. — Mladeniči, udeležite se teh tečajev polnoštevilno! Tečaj za St. Vid nad Ljubljano se preloži na 11. marca, 6. marca pa se vrši tečaj v St. Rupertu na Dolenjskem. ostali odseki imajo tečaje, kakor je bilo prvotno določeno.

Zveza Orlov.

+ Dalmatinske bolečine. Nekateri politiki na Slovanskem jugu ne morejo brez tega živeti, da se ne bi smešili. »Slovenska Unija« je solidarna, pravkar snuje pravila, ki bodo njeno notranjo moč še bolj nazunaj izražala, v seji, ki se je včeraj vršila, se je pokazala izborna disciplina, predsedstvo Unije je trdno in edino, kar se pa tiče ugleda in vpliva dr. Šusteršiča, je nepotrebno o tem še kaj besedi izgubljati. Le dalmatinsko »Naše Jedinstvo«, glasilo gospoda dr. Ivčevića, nima v sedanjem položaju boljšega opravka, kakor da zopet jamra in izdaja zeleno zavist nekaterih gospodov, da sami nič ne pomenijo, dasi bi radi. »Naše Jedinstvo« poje znano pesem, da dr. Šusteršič Dalmatince terorizira, ne pove pa s čim. Rajši naj bi dalmatinski listi svojim bravcem povedali, kako so se njihovi poslanci držali sklepov Unije, pa bo dr. Šusteršičev »terorizem« vsestransko pojasnjen. Če pa »Jedinstvo« javka, da se dalmatinskih poslancev na Dunaju ne vpošteva, mu pač ne moremo drugače odgovoriti, kakor to, da naj tem poslancem svetuje, naj se sami za nos primejo. Sicer ne vemo, v koliko je lamentacije »Jedinstva« pripisovati gospodom, ki za njim stojijo, značilno pa je, da je to malomurno kolobocijo ponatisil »Narod«. Samoposebi umevno pa je, da se za te malenkostne intrige še pes na cesti ne zmeni.

+ »Hlapci«. Liberalci jemljejo najnovejši Cankarjev produkt v čudovitem soglasju v zaščito. Pravijo, da pisatelj biča one neznajčne učitelje, ki so za mili kruhek prodali svoje prepričanje, in da je zato prav in koristno, če jih je Cankar ožigosil. Naj nam liberalci in drugi zato ne zamerijo, če jim povemo odkrito besedo. Prvič je Cankarjevo delo samoobsebi tako za nič in izdaja tak propad pisateljevih zmožnosti, da se sme »Hlapce« z mirno vestjo smatrati za zadnji kamen na Cankarjevi umetniški poti. Dialog je brez iskre duhovitosti, kakor pogreta kaša, o kakem konfliktu ali problemu ni govora, junak je alkoholni delirant ali epileptik, ostale osebe pa meglene ničle; sploh niso »Hlapci« nobeno delo, ampak na papir vržene blodnje, kakor slabo na zid nametana mavta. Kar se pa tiče učiteljstva, ki ga pisatelj karikira, vam povemo to-le: liberalci same sebe smešijo in same sebe ironizujejo, če »Hlapce« zaradi te tendence hvalijo. Zakaj, če je toliko učiteljev zapustilo liberalni tabor, je to le dokaz, da je bilo »prepričanje«, ki so jim ga vcepili liberalci skoro skozi dva decenija, tako jalovo in bedasto in prazno, da ni držalo delj, kakor je trajal terorizem liberalne organizacije! Če bi bili »Tovariševci« in njihove ideje zakaj, ne bi bilo mogoče, da bi jim bilo več kot ¼ učiteljstva obrnilo hrbet. In če bi bilo mogoče, da so nekateri liberalno prosveto zapustili samo zavoljo milega kruhka, kar pa je čisto izključeno, bi to bilo še hujši dokaz za malo-

vrednost liberalizma. Ker bi pričalo o tem, da je en sam kos belega kruha vstanu človeka pripraviti do tega, da vrne liberalcem vse njihovo »napredno« prepričanje. Tako je, ljubi »Tovariševci« in če bi bilo to, kar piše Cankar v »Hlapcih«, res, bi bilo vam v še hujšo sramoto, da vas je učiteljstvo zapustilo. V resnici pa so vam učitelji rekli zato adijo, ker so izprevideli, da ste jih varali in da je prosvetljeno krščansko ljudstvo neprimerno več vredno kakor vaša trapasta lažnaprednost.

+ Gospodu Kristanu v pouk. Et-hinu Kristanu je zelo neprijetno, ker smo o Avgustu Beblu čisto objektivno povedali resnico. Zlasti ga boli, ker smo povdarjali, kako nazadnjaške in naravnost o znanstveni inferiornosti pričajoče nazore je vcepil Bebel socialnim demokratom glede krščanstva in sploh glede vere, potem pa pokazali, da se danes socialni demokrati sami globoko sramujejo tiste plitve svobodomiselnosti, ki jo propagira Bebel. Abditov članek v zadnjih »Zapiskih« je, kakor da bi kdo naše kranjske socialne demokrate s sekiro sredi po glavi udaril, zakaj pisatelj odkrito priznava, da socialna demokracija sebi in ljudstvu največ škoduje, če razširja ta giordanobrunovski antiklerikalizem, kakor ga tudi v resnici. Saj kranjski sodrugi po shodih sploh o nobeni drugi reči ne govore kakor o Bogu, katoliških neumnih nebesih, lurski vodi, farski mavhi, katoliškem malikovavstvu in podobnih rečeh. Kar pa se posebič Bebla tiče, svetujemo Kristanu, naj »Die Frau« v jubilejni izdaji saj prelista, pa bo naletel že na 56. strani, ko govori Bebel o krščanstvu, in tako ignoranco, nepoznanje zgodovine in sploh popolno nepoučenost v vseh znanstvenih strokah, ki so za proučevanje krščanstva potrebne, da bi bilo še rajnega Moleschotta, ki je učil, da se vsebina idej menja s prebavo v črevih, sram tolike nevednosti. Če želi gospod Kristan, ki je tudi eden najbolj vnetih razširjevalcev haekelijanskega plitvomiselstva na Slovenskem, še kaj pojasnila, smo mu zelo radi na razpolago.

+ Nemški patriotizem. Kako so Nemci vpili zaradi dr. Kramarjevega govora v Peterburgu, čeprav ni bil niti najmanjše spodbudljiv v patriotskem oziru. No, danes premotriva »Tagesp.«, kaj bi nastalo, če se napravi v Avstriji slovenska večina v zvezi z nemškimi krščanskimi socialci in nato pravi: »Nemci se sicer držimo avstrijske države, toda če bi se žalila naša narodna čast, moramo biti pripravljeni zagrabit za vsako orožje, tudi če bi bilo še tako resno — avstrijska država mora vedeti in čutiti, da bi nič ne bilo zanjo tako opasno kakor nemška iredenta.« — To je zadosti jasno. In ti Nemci hočejo nam diktirati, kdaj in kako naj bomo patriotski!

+ Iz Kranja. V lepi dvorani »Ljudskega doma« je na povabilo predsedstva izobraževalnega društva predaval dne 17. in 24. t. m. zvečer gospod profesor dr. J. Debevec, in sicer prvič o Grkih bizantinskega cesarstva in padcu Carigrada, drugič pa o svojem obisku Akropole in sploh današnjih Aten. Tudi drugič je bilo predavanje še dosti dobro obiskano vkljub veliki liberalni protagitaciji. Posebno hud je bil gosp. profesor Beranič, sotrudnik »Časa«, ki ga izdaja Leonova družba; svojim dijakom nasproti se je najprej zaničljivo izrazil o izobrazbi, ki se nudi v »Ljudskem domu« ter dejal, da dijaki od takih predavanj prinesejo le prazne, puhle glave domov, to se pravi po naše: izobraževalno društvo poneumnjuje dijake in sploh slušateljstvo. G. profesor Beranič je zato kar prepovedal udeležitev pri predavanjih, kljub temu, da je vedel, da predava njegov kolega. To je kolegialno! Isti gospod bo baje tudi bodoči latinsko-slovenski šolski slovar izpopolnil glede besede liberalis v toliko, da je sicer nekdanji pomenila darežljivca, sedaj pa ne več (verjamemo!) ampak človeka, ki veruje samo to, kar spozna z umom, praznih bajk pa ne. Vemo, kaj hoče. Ampak z umom svojim ne spoznamo, kako more gospod profesor sodelovati pri »Leonovi družbi«, pa obenem strupeno napadati naša izobraževalna društva, ko v vseh veje isti duh in so si vsa kot bratska in sestrška društva med seboj. To umeje le — liberalis. Sicer se bo pa za čast »Ljudskega doma« in izobraževalnega društva proti takemu sumničenju potegnili društveni odbor na pristojnem mestu. — Prihodnji četrtek bo predaval v »Ljudskem domu« gospod profesor Fr. Komatar o važnem jugoslovanskem vprašanju.

+ »Kmečki glas«, glasilo agrarne stranke na Goriškem, je prenehal izhajati. Če stranke ni, je tudi list nepotreben.

+ M. Pavla Rupnik. Po daljšem bolehanju je v ljubljanskem uršulinskem samostanu dne 23. februarja popoldne umrla učiteljica M. Pavla Rupnik. Pokojnica je bila Ljubljanka, rojena 7. julija 1839., redovno obleko je prejela 25. januarja 1866. in se s slovesnimi obljubami zavezala 24. maja 1869. 42 učiteljskih let je delovala večidel na vnanji, deloma tudi v notranji šoli. Izprva je bila razrednica, pozneje si je pridržala samo matematiko, zadnja leta pa je bila kateheta desna roka. To so bili pač solnčni dnevi v njenem življenju, ko je pomagala pripravljati deklice na prvo spoved, prvo sv. obhajilo. Najlepši spomin pa si je postavila M. Pavla s svojo dobrodelnostjo. Bila je prava krušna mati revnih učenk. Dana dan jim je donajala hrane, obleke, sploh vsega, kar ljubijo majhni in veliki otroci. Večjega veselja ji niš mogel pripraviti, kakor če si ji kaj prinesel za reveže in najsi je bila še taka malenkost. Isto srce kot ga je imela za reveže na zemlji, je bilo tudi za reveže na onem svetu — za duše v vicah. Koliko maš je na otroško glnljiv način izprosila zanje pri prednikih. Gotovo je našla usmiljenje pri Njem, ki je govoril: »Blagor usmiljenim!« — M. Pavline nezatna vnanost je zakrila vse njene duševne vrline. Le kdor je tesneje občeval z njo, je spoznal njeno globoko, a neprisiljeno pobožnost, njeno resno stremljenje po popolnosti in se čudil njeni asketični izobraženosti.

+ Prestolonaslednik v Pulju. Iz Pulja se poroča: V sredo popoldne si je ogledal prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand in soproga vojvodinja Hohenberg mesto Pulj ter njegove zanimivosti. Med drugim so si člani cesarske hiše ogledali tudi starodavni Augustov tempelj. Tu je dajal nadvojvodu in vojvodinji potrebna pojasnila arheolog profesor Gnirs. — V četrtek pa je prestolonaslednik nadzoroval vojno mornarico. V to svrhu je prišel nadvojvoda ob 10. uri dopoldne v Brionskega otoka v vojno luko. Prestolonaslednik je bil sprejet z vojni mornarici predpisanimi častmi za člane cesarske hiše. Ko se je prikazala jahta »Lacroma« s prestolonaslednikom, pozdravila jo je s strelji stacijska vojna ladja »Tegetthof«. Pri tretjem strelu »Tegetthofa« pa so začele streljati vse v vojni luki usidrane vojne ladje in je oddala vsaka 21 streliv iz topov. Med gromenjem topov so si nadjale vse v službi nahajajoče vojne ladje veliko galo, vojne ladje prve rezerve pa malo galo. Nadvojvoda prestolonaslednik se je podal nato v svrhu nadzorovanja na vojno ladjo »Nadvojvoda Karol« in na »Babenberg«. Po končanem nadzorovanju in ogledu je prestolonaslednik ob gromenju topov zopet zapustil na jahti »Lacroma« vojno luko in se podal nazaj na otok Brioni. Eskadro, katere odpluje v petek v inozemstvo, bo spremljal do Šebenika nadvojvoda prestolonaslednik. Eskadra ostane v inozemstvu dva meseca in se bo vrnila koncem aprila v Teodo.

— Zagrebški električni tramvaj so pričeli predvčerašnjim graditi.

— Konec češkega filharmoničnega orkestra. Iz Prage poročajo: »Nar. Politika« poroča, da se bo kmalu vršil zadnji koncert češke filharmonije, ki je pod vodstvom dirigenta dr. Zemaneke prirejala zadnja leta koncerte po vsej Evropi. Češka filharmonija se bo razdružila zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev in primernih subvencij.

— Velik požar v Šibeniku. 23. t. m. je pogorela v Šibeniku drožerijska trgovina Vucicha. Škode je 100.000 K, ki je samo deloma pokrita z zavarovalnino. Da se dožene vzrok požaru, so aretovali trgovca in uslužbenca.

— Občinske volitve v Zagrebu. Včeraj so se vršile v Zagrebu občinske volitve za prvi volivni razred. Udeležba je bila izvanredno številna, vendar ni nobena izmed treh list zmagala. Samo trije pristaši narodne stranke in dva koalicijska so bili izvoljeni. Danes se vrši volitev v drugem razredu.

— Zaradi rabe zaplenjenega narodnega koleka pred sodišče pozvan. Drugošolec J. Turk, sin deželnega poslanca Turka, je bil dne 23. t. m. pozvan pred sodišče v Novem mestu, ker je prilepil na neko pismo zaplenjeni narodni kolek. Z ozirom na to, da Turk še ni star štirinajst let in da o konfiskaciji narodnih kolekov ničesar vedel ni, ga je sodišče oprostilo vsakršne kazni.

— »Sarajevo« na morju. V petek se postavi novi Lloydov parnik »Sarajevo« v službo. Novi parnik je določen za črto Dalmacija-Albanija in obratno.

— Zatvoritev postajališča Lazaret-Rižan. V km 19-005 lokalne železnice Trst c. kr. državne železnice Poreč med postajama Dekani in Koper ležeče, za osebni in prtljažni promet urejeno po-



stajališče Lazaret-Rižan se s 15. marcem 1910 zatvori.

— **Po t. g. kaplanu Ant. Erjavcu**, ki je umrl in je pokopan na Velikem Lošnju bodo bilje in slovesna zadušnica v ponedeljek 28. februarja ob osmi uri v njegovi rojstni fari v Št. Vidu nad Ljubljano. Blagi pokojnik se priporoča sorodnikom, sošolcem, prijateljem in znancom v molitev.

— **Narodno delo Italijanov.** Lega nazionale v Trstu je od 1. januarja letos narasla za 1200 novih članov. No-voletnih daril se je nabralo 7600 K, drugih prispevkov 12.000 K, čisti dobiček maskradnega plesa je vrzel 10.000 kron itd., tako, da je tržaška podružnica v tekočem letu prispevala Legi nazionale visoko vsoto 32.000 K!

— **Nenadna smrt v volivnem boju.** V Zagrebu je nenadoma umrl predsednik gostilničarske zadruga in kandidat koalicije za občinski svet, Mato pl. Huzjak. Zadnje dni je bil neprestano na agitaciji, čeprav mu je bila žena hudo bolna. Včeraj dopoldne je šel po tem, ko je oddal volivni listek, v mestno kopališče, kjer ga je zadela kap. Bil je na mestu mrtev.

— **Prijet defraudant.** Kakor znano je pred dvema letoma prišla v konkurs goriška »Banca popolare«, ker ji je njen tedanji ravnatelj Izidor Colle poveril 2 milijona kron in pobegnil. Colle je nekaj časa delal kot inženir v neki neapeljski tovarni, včeraj pa je z otoka Krfa brzojavil tamošnji avstro-ogrski konzul, da je bil Colle ondi prijet.

— **Maturo na goriški gimnaziji** je v sredo delalo pet kandidatov, 3 Slovenci, 1 Lah in 1 Nemec. Izpit so napravili vsi.

— **Ustreljen dijak.** Iz Gorice: V nedeljo se je igral s pištolo Mario Pontoni, sin zdravnika Pontonija, ko je doma pisal preparacijo. Pištola se je sprožila in fanta zadela v glavo. Deček je preparacijo pisal naprej, a je brez vsake zveze mešal skupaj vse jezike, dokler ga niso dobili domači. Pomoč je bila brezuspešna. Deček je v četrtek v bolnišnici umrl.

— **Ob mejl.** Po soški dolini govore, da so pretečeni teden laški vojaki pri Breginju prekoračili mejo ter da so jih pregnali avstrijski orožniki. Sicer to ni gotovo, vendar mogoče radi debelega snega v gorah.

— **Na gimnaziji v Kranju** je pripuščen k poizkusni praksi izprašani učiteljski kandidat g. dr. Franc Mišchitz.

— **V tržaški okolici je ustrelil orožnik človeka.** V Banah je ustrelil orožnik nekega človeka, ki se je uprl aretaciji. Podrobnih vesti še ni.

## Štajerske novice.

š **Protest zoper demisijo Schreinerja** je sklenil na predlog velikega Nemca Kralja — mariborski občinski svet. Pravijo, da kljub temu cesar ne bo Schreinerja v kabinet nazaj poklical.

š **Srebrni križec** za zasluge s krono je dobil v Ptuj podčastnik J. Kosi, ker je rešil človeško življenje.

## BALKANSKI KNEZI NA POTOVA-NJIH.

Peterburg, 25. februarja. Bolgarska kraljeva dvojica je prišla včeraj popoldne semkaj iz Carskojega sela ter ju je sprejel na kolodvoru veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ministrski predsednik, zunanji minister, komunikacijski minister, bolgarski poslanik, mestni glavar itd. Kralj je pozdravil velikega kneza in ministre, šel je ob pročelju častne straže in jo pozdravil v ruskem jeziku. Godba je igrala bolgarsko himno. Sproga bolgarskega poslanika mu je izročila krasen šopek. Iz kolodvora se je kraljeva dvojica peljala v Aničkovo palačo, kjer ju je sprejela carica-vdova. Ob 4. uri sta se vrnila v Carskoje selo.

Belgrad, 25. februarja. Srbski listi priobčujejo razglas tukajšnjega ruskega poslanštva, v katerem se najprej zanika vest »Pester Lloyd« od 10. februarja, da je ruski poslanik v Sofiji ruskemu poslaniku v Belgradu poročal o potovanju kralja Petra v Peterburg. Rusko poslanstvo izjavlja, da prihodnje potovanje kralja Petra v Peterburg ne bo v nikaki zvezi s sedanjim obiskom bolgarskega kralja pri ruskem carju.

Belgrad, 25. februarja. Izgon črnogorskih beguncev je v zvezi z bodočim obiskom črnogorskega kneza v Belgradu. Tako se vsaj sodi. Javnost obsoja postopanje srbske vlade proti političnim beguncem.

## Znanost in umetnost.

\* **Slovenska stenografija.** Priredil Franc Novak, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani. I. del. Korespondenčno pismo. Drugi natis. Cena 3 K. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Iz naslova te knjige bi kmalu kdo sklepal, da je to popravljen ponatis stare izdaje, če pa odpremo knjigo, zapazimo takoj, da je popolnoma samostojno novo delo, sestavljeno na podlagi mnogoletne dobro uvaževane teoretične in praktične skušnje, po kateri je pisatelj obče znan kot strokovnjak na tem polju. Knjiga je zelo temeljita, pa vendar kratka in jedrnata in bo služila tako dobro samouku kakor šolskemu pouku. Dotiskana bo v dveh dneh in pri-nese naš list v kratkem strokovno o-ceno. Kdor se bo knjige posluževal, bo hvaležen g. profesorju za praktično sestavljeno delo, ki je za Slovence velike kulturne važnosti in še pozni potomci bodo vedeli ceniti velike zasluge gosp. avtorja za probujo slovenske stenogra-fije. Omeniti nam je dalje, da je to prva stenografija, ki je tudi v tehničnem oziru pristno domače delo; težavno av-tografično delo namreč, ki zahteva po-sebno točnost, akuratsnost in sigurno roko, je dovršil gospod pisatelj sam, litografiral je stenogram tiskarna I. Blasnikovih nasl., tiskarniško delo pa je oskrbela »Katoliška tiskarna«. Lepa zunanost priča o važnem na-predku domače umetnosti.

## GROF AEHRENTHAL V BEROLINU.

Berolin, 25. februarja. Kakor poroča neka brzojavka iz Berolina, graja italijanski list »Secolo«, da ni bil niti italijanski poslanik niti kdo izmed osebja italijanskega poslanštva vab-ljen k sprejemom in slavnostim, ki so bile prirejene avstrijskemu zunanjemu ministru grofu Aehrenthalu. O tem dejstvu se je po poročilih italijanskih listov mnogo govorilo v berolinskih di-plomatičnih krogih. »Vossische Ztg.« pripominja k temu: »Mrzlično povdar-janje malenkostnih zunanosti ne bo moglo povzročiti nobenega nesoglasja v prisrčnosti, ki jo je grof Aehrenthal doživel v Berolinu.«

## IZ TIBETA.

Dalai Lama je pobegnil iz Lhase, ker so udrl v Tibet kitajski vojaki in oropali samostane. Kitajski vojaki so ves čas zasledovali bežečega Dalai La-mo do meje Sikkima ter je malo manj-kalo, da ga niso vjeli. Dalai Lama je sedaj v angleški Indiji. Kitajska bi rada zasedla Tibet, a Angleška tega ne bo dopustila. Ni izključeno, da An-gleška zasede južni Tibet in da nastane resen spor.

## Izpred sodišča.

**Skrajna malomarnost.** Leopold Perne, posestnice mož v Javorju, je hranil v sobi, in sicer v nezakljenjeni skrinji med obleko in knjigami tri kose dinamita in eno dinamitno izprožilno glavico. Skrinja je bila vsakomur pri-stopna ter so opetovano obdolženčevi otroci brskali po njej. Eden izmed njih je celo vzel v papir zavito razstreljivo in ga pokazal materi. Obdolženec se zagovarja, da je bil dinamit že parkrat premočen, vlažen, torej nikakor ne ne-varen. Orožniška ovadba pa dokazuje nasprotno, da je dinamit po uničenju eksplodiral z močno detonacijo in hu-dim pretresenjem. Za kazen se mu je naložilo deset dni strogega zavora.

**Hud čevljar.** V Kristanovi gostilni v Oreheku je nekoliko vinjeni posest-nik Matija Gorjanc zabavljaj Janezu Adamiču, čevljarju v Sajovčah. V pre-piru je Adamič vrzel Gorjanca na tla, prijel ga za glavo ter tresel in butal ž njo ob tla. Končno ga je porinil od sebe in ga začel z obuto nogo suvati po ži-votu, zlasti po nogah, tako da mu je zlomil obe kosti desnega podkolena. Obdolženec je le deloma priznal de-ja-nje ter je tajil, da bi ga s peto po no-gah suval. Obsojen je bil na sedem me-secev težke ječe ter mora povrniti na-padencu 26 kron za toženje, 500 kron pa za bolečine.

**Nasilen berač.** France Pušnik iz Šmartna, brez stalnega bivališča, je dne 5. t. m. beračil po Ljubljani. Pri tem poslu ga je zalotil mestni stražnik ter ga aretoval, ker je spoznal iz delav. knjižice, da se že od oktobra brez dela potepa okoli. Nekaj časa je šel Pušnik mirno s stražnikom, v Vegovi ulici se mu je pa uprl in ni hotel iti naprej. Sunil je stražnika s tako silo, da je ta kar odletel, obenem mu pa zapretel, da mu bo že pokazal, kadar bo prost, ker ga dobro pozna. Šele ko je prišel nek drugi stražnik na pomoč, ga je bilo mogoče ukrotiti. Zagovarjal se je, da je bil popolnoma pijan. Za kazen se mu je prisodilo osem mesecev težke ječe.

## Telefonska in brzojavna poročila.

### DANAŠNJI ZDRAVNIŠKI IZVIDI O DR. LUEGERJEVI BOLEZNI.

Dunaj, 25. februarja. Jutranji zdravniški izvid pravi, da je dr. Luegerjevo stanje povoljno. Vnetje se ni razširilo, delovanje obisti se je zboljša-lo, uramični pojavi niso napredovali in so se zmanjšali, moči bolnikove ne-izpremenjene, zavest in čutila so jas-na. — Dopoldanski izvid: Srčno de-lovanje je upadlo, žila bije 84, pokaza-lo se je znatno znižanje žilčne nape-tosti. Vrhutega bolnik neprestano ihti. Injekcija je dobro izpadla. — Opoldne je bil izdan zdravniški izvid: Žila 72, ihtenje je popolnoma prenehalo.

### SCHREINERJEV ODSTOP IN SLO-VANI.

Dunaj, 25. februarja. Neki vodilni politik »Slovanske Unije« je izjavil o Schreinerjevem odstopu: Pesimistično moramo tudi danes presojati državno-zborsko zasedanje, a vsega upanja na konsolidiranje ne smemo pokopati. O Schreinerjevi odstranitvi, v kolikor se tiče vprašanje Schreinerjeve osebe, ni vredno izgubljeni besede, z njegovim odstopom ni nič pozitivnega pridoblje-no. Ob novi konstelaciji je razveseljivo edino, ker je Bienenrth prvič v svojem uradovanju pokazal iniciativo in go-tov odpor proti po nemških svobodomi-slecih nameravani izpremembi njego-vega ministrstva v odkrit strankarski režime. Dokler smatra Bienenrth svoj kabinet in svoj zistem — kar je oboje identično — za noli me tangere, je s slovanskega stališča z njim resna dis-kusija izključena. Danes je Bienenrth postal sposoben, da je mogoče z njim razpravljati, kar je odločno napredek. Premir pa ne sme obstati na pol pota in takoj odsloviti svojo delovno moč, ko se je komaj zasvetila. Zdaj bo pač izpoznal, da ne sme prepustiti arrange-ment tiste dobe, v kateri se hoče sam nastaviti, drugim. Kratko razjasniti se mu že mora, da sanacija parlamenta ni izven njegove kompetence. Upati je, da Bienenrth ne preplaši nemško grome-nje in da izvede svoj načrt, združiti na akcijski program velike zbornične stranke. Če Slovani uvidijo, da hoče Bienenrth resno razširiti svojo akcijsko bazo, ne bojo ostali v kotičku in tudi ne bodo delali prevelikih težkoč parla-mentarnemu premirju. Pred vsem za-htevajo danes, da se odstrani glavna zatvornica nad češkim deželnim zborom, upoštevanje svojih večinoma go-spodarskih zahtev po upravi in končno praktično udeležbo pri upravi po re-konstrukciji, ki se ozira na sedanje strankarske razmere. Narodnih pridobitev ali tudi lepih dekoracij ne zahte-vajo, ker nočejo prevzeti odija za even-tuelni poraz nove strankarske kombi-nacije. Če se pa ne nameravajo upošte-vati skromne slovanske zahteve, tudi ne izpremene svojega stališča naspro-ti šefu sedanje vlade, četudi da svojemu kabinetu po imenovanju nekaterih slo-vanskih birokratov manj nemški zna-čaj. Slovani za zdaj vzamejo zgolj na znanje, da je Bienenrth opustil svojo pa-sivnost in da se trudi za sporazumni delovni program. Napačno če bi prehi-tro izvajali optimistične sklepe, kakor bi bilo tudi napačno, zanikavati, da se bliža sedanja vlada misli velike rekon-strukcije, seveda polovičarsko in z ne-voljo.

### OBČINSKE VOLITVE V ZAGREBU.

Zagreb, 25. februarja. Pri včerajš-njih občinskih volitvah v prvem razre-du je izmed 493 volivcev glasovalo 373. Glasovalo jih je več kot navadno, iz česar je razvidno, kako je bila borba huda. Izvoljeni so trije mažaroni med temi Tomašičev tast, dr. Svetislav Gaj, dr. Franjo Spevec in August Pisačić. Od »združenega meščanstva« sta iz-voljena samo dva dr. Juraj Vrbanič, Martin Pilar. V štirih slučajih bodo ožje volitve med kandidati mažaronov in kandidati »združenega meščanstva«.

### ŽUPNIK HLINKA PROST.

Szegedin, 25. februarja. Spustaškega župnika Hlinka so včeraj izpustili iz tukajšnjega zavora. Hlinka je bil ob-sojen zaradi »hujskanja« proti mažar-ski narodnosti in državni oblasti na 2 leti ječe.

### MORILEC IZDAL MORILCA.

Praga, 25. februarja. Pred približno enim letom so našli v Vinohradih uradnikovo ženo Magdaleno Nowotny umorjeno malo dni po njeni poroki. Moža, ki je uposlen v neki tovarni, ni bilo doma. Poizvedovanja za morilecem so ostala brezuspešna. Sedaj pa je mo-rilec odvetnika dr. Marečka v Mladem Boleslavu, ki je obsojen na dosmrtno ječo, po imenu Holub, izdal, da je sin njegovega druga, 31letni Jožef Wejwo-da umoril Nowotnyjevo. Wejwoda si-

cer še tají umor, vendar priča proti njemu zelo otežujoča snov.

### KRALJ EDVARD V OBERAMMER- GAU-U.

Cheb, 25. februarja. Neposredno po letošnjem zdravljenju v Marijinih varih bosta angleški kralj Edvard in kraljica odpotovala v Oberammergau, kjer bosta prisostvovala tamošnjim slavnostnim igram.

### 50 OSEB V GLEDALIŠČU ZGORELO.

London, 25. februarja. V Calasu je med kinematografsko predstavo zgo-relo mestno gledališče. Zgorelo je 50 oseb.

### UČITELJICA ŽRTEV. SPIRITIZMA.

Brno, 25. februarja. Iz Kojetina se poroča: Tukajšnja učiteljica Pacholik, ki se je veliko pečala s spiritizmom ter je bila navzoča že pri mnogih spi-ritističnih sejah, se je pustila hipnoti-zirati, da bi mogla govoriti s svojim ljubimcem. Ko se je zopet prebudila, so se pojavile pri njej sledi slaboum-nosti, da so jo morali prepeljati v no-rišnico v Kromeriz.

## Ljubljanske novice.

Ij **Stršno maščevanje.** Ni dneva, da bi listi ne poročali o kakem groznem maščevanju kakega zapuščenega so-proga ali varane žene, maščevanja so vsakovrstna in vendar se oblika vedno ponavlja. V Ljubljani se je pa dogodi-lo nekaj, kar bi vzbudilo silno grozo, če bi ne bilo preveč teatralično. Vse-kakor pa je to nova, nekrvava oblika maščevanja, ki je vredna, da se v za-bavo občinstva priobči. Naš list je re-agiral na znani napad gospoda Catona Govekarja, ki je gospoda profesorja Jarca napadel samo zato, ker g. Cato-nu Govekarju nič niso kaj pri srcu do-mače igralke in domači igralci. V »Slo-vencu« smo razpravljali o potrebi do-mačega slovenskega gledališkega na-raščaja, o potrebi, res slovenskega gledališča. Odkrito so tem razpravam pritrjevali tudi mnogi naši politični nasprotniki. G. Cato je bil v tej aferi skoro popolnoma osamljen in v tej osamljenosti se mu je porodila misel na maščevanje. Oblika, katero je našel, je vsekakor originalna: ustavil je »Slo-vencu« naznanila gledališke pisarne o repertoarju slovenskega gledališča. Nas je sedaj s tem ubil in dokazal je sijajno, da nimamo prav! G. Cato, iz katerega so že tedaj ko je hodil še po rimskih ulicah, celo otročaji starega Rima brili norca, je tako iznašel snov za novo slovensko burko z naslovom: »Ceterum autem censeo, clericalismum esse delendum!« ... Res temeljit mož ta slovenski Cato, prepisovalec Hribar-jev! Mi le v interesu slovenskega gle-dališča obžalujemo, da je s tem krutim činom pisarniškega ravnateljstva slo-venskega gledališča večini deželnega odbora, ki daje gledališko poslopje, ku-lise itd. na razpolago, odvzeta mož-nost, zasledovati pojave na slovenskem deželnem gledališču, kajti »Naro-da« ne čita, v »Slovencu« je pa mogoč-ni g. Govekar ustavil obvestila. Mi ve-čino deželnega odbora prav ponižno prosimo, da taki ravnateljski ošabnosti da tak odgovor, kakršnega zasluži!

Ij **Za stavko delavcev na državni železnici** je bil včeraj socialnodedemo-kraški shod »Pri levu«. Delavci zahte-vajo 2 K 80 h dnevne plače in pri večji sposobnosti še 20 h. Shod je pooblastil Kopača, naj gre posredovat k ravnateljstvu. Ako se zgoraj omenjeni zahte-vi ne ugoti, zagrozil je shod s stavko.

Ij **Vspored tukajšnjih poročnih ob-ravnav.** Dne 28. t. m. Jožef Sirc, mlinar v Trsteniku in Pavel Makovec, delavec iz Konjšice, v obeh slučajih hudodel-stvo uboja. Dne 1. marca Jože Rahne, krojaški pomočnik v Voljah in Karol Špindlar, pisar iz Ljubljane, zaradi hu-dodelstva tatvine. Dne 2. marca, Jakob Poglaj, hlapec v Ljubljani, in Janez Flander, delavec v Ljubljani. Dne 3. marca, tiskovna pravda proti odgovor-nemu uredniku »Slovenca«. Toži po-ročnik Aschmann. Dne 4. marca, Ma-tija Tičar, kajzarja sin v Predvoru in Jože Jančar, delavec na Rakeku, oba zaradi hudodelstva uboja. Dne 5. mar-ca, tiskovna pravda proti Ivanu Raz-boršek.

Ij **G. pl. Vulaković** jutri zopet na-stopi v operi »Tosca«.

Ij **Za »Rokodelski dom« v Ljubljani** je zopet nabrala gospa Marija Glo-belnik 18 K. Darovali so: g. Josipina Jarc 10 K, g. A. Gorše 5 K in g. M. Cik 3 K. — Bog plačaj gospe nabiralki in vsem darovalcem!

Ij **Slovanski gospodarski kongres** se bo baje vršil v Ljubljani 13. in 14. avgusta.

Ij **Društvo za preiskavanje pod-zemskih jam.** Tiho in brez hrupa se je pripravila pot novemu društvu, ki naj neguje sistematično proučevanje pod-



**Odgovorni urednik: Ivan Štefe.**